

Patří cizinci do veřejného zdravotního pojištění?

(materiál Multikulturního centra Praha)

Mgr. Pavel Čižinský

Multikulturní centrum Praha

3 skupiny důvodů pro začlenění cizinců s dlouhodobým pobytem do veřejného zdravotního pojištění:

- Systémové: povaha zdraví a zdravotního pojištění, solidární přispívání, diskriminace ve zdravotním pojištění, možnosti komerčního pojištění zajistit solidaritu a sociálně (přístup cizinců, konkurenční boj), povinné pojištění v ČR, organizační otázky, diskriminace cizinců a zdraví jako kritérium pro migraci do ČR.
- Finanční: věkový argument, efekt zdravého migranta, efekt zanedbávání péče o zdraví v prvních letech pobytu, prostupnost obou systémů, organizační otázky
- Protikorupční: propojování VZP ČR s PVZP (a obdobné případy), neposkytování informací, odmítání provést analýzy, nekorektní a xenofobní argumentace, způsob a obsah lobbyingu (B. Štátný, Haišmanovy výroky), denunční dopisy, systém zprostředkovatelů (Stema s.r.o., nabídky pro NNO)

Systemové důvody

- Povaha zdraví a zdravotního pojištění:
 - veřejný nebo soukromý zájem?
 - zdravotní pojištění je veřejná služba (analogicky s bezpečností a policií) nebo spíše obchodní vztah?
 - komerční pojištění jako doplněk pro bohaté nebo jako nadstandard
- Druh přispívání do systému:
 - Dle příjmů nebo dle „pojistného rizika“?
 - Jaký typ migrace komerční zdravotní pojištění podporuje (integrační model X cirkulární, gastarbeiterský model)?

Systemové důvody

- Je věk a zdravotní stav (popř. pohlaví) nediskriminačním kritériem při stanovování výše pojistného?
- Může komerční pojištění pojistit „nepojistitelné“ osoby? A za jakou cenu?
 - Jak by byly tyto osoby rozděleny? Mechanismus přerozdělování pojistného mezi cizinci?
 - Je vůbec přijatelné být nepojistitelnou osobou?
 - V ČR: tvrdý konkurenční boj mezi pojišťovnami navzájem a mezi pojišťovnami a zprostředkovateli, specifika pojistného trhu s cizinci (atomizace, jazykové znalosti cizinců, vliv zprostředkovatelů)
- Povinné pojištění v ČR: výluky (pojištění advokátů, pojištění cestovních kanceláří)

Systemové důvody

- Organizační otázky:
 - náklady zdravotních zařízení na komunikaci s komerčními pojišťovnami
 - Náklady na sjednávání smluv
 - Nejistota ohledně úhrady
- Diskriminace cizinců (nikoli všech, viz výše):
 - Nerovnost, rozdělení rodin do různých systémů, situace žen, které ztratily práci kvůli těhotenství
 - Právo EU (směrnice zakládající rovnost vybraných skupin)
 - Mezinárodní smlouvy, např. Evropská sociální charta
- Nastavení migrační politiky:
 - Pouze zdraví cizinci mohou migrovat do ČR

Finanční důvody

- Věk cizinců: obecné údaje, živnostníci
- Efekt zdravého migranta: podíl spotřeby zdravotní péče v ČR činí 1,5%
- Efekt zanedbání péče o zdraví v prvních letech pobytu: zvýšené náklady v budoucnu, kdy cizinec již bude veřejném systému
- Prostupnost systému ve směru do veřejného systému: humanitární instituty, zaměstnání, členství v právnických osobách